

Európsky a svetový rok boja proti bolesti 2010 – 2011

je v súčasnosti venovaný dvom témam: „Akútna bolesť“ vo svetovom merítku a „Vplyv bolesti na spoločnosť“ v Európe. Garantom sú IASP vo svete, EFIC v Európe a SSSLB na Slovensku. Sú to zároveň hlavné témy najprestížnejšej akcie SSSLB – XIII. Česko-slovenských dialógov o bolesti, ktoré sa budú konať 6. – 8. októbra v Košiciach.

Akútna bolesť je vo svojej podstate ochranný signál, upozorňuje na poškodenie tkaniva s cieľom hojenia. Hoci je nepríjemná, umožňuje prežiť. Tento signál je však komplikovaný senzibilizáciou v periférnom i centrálnom nervovom systéme. Zosilňujú ho zápalové procesy či pohyb, fyziologickou odpoveďou je aktivácia autonómneho nervového systému a zvýšená humorálna aktivita. Podľa kontrolovaných štúdií, ani pooperačná ani procedurálna bolesť neslúžia žiadnej ochrane, naopak škodia.

V USA ročne absolvuje 46 miliónov pacientov operácie v nemocniciach a 53 miliónov ambulantne. Viac ako 80 % z nich trpí po operácii bolesťou, 86 % z týchto pacientov hovorí o bolesti strednej, silnej až extrémnej. Bolesť je zároveň najčastejšou príčinou návštevy urgentných oddelení, je to viac ako 70 % návštev. Napriek tomu, neadekvátna kontrola bolesti je skôr pravidlom ako výnimkou. Dôsledkom nie je len dyskomfort a nespokojnosť pacientov, nesprávne liečená akútna bolesť má škodlivé účinky aj na liečbu vyvolávajúcích ochorení, predstavuje riziko pre pacienta a zvyšuje náklady na zdravotnú starostlivosť. Akútna bolesť často prechádza do chronickej. Pretrvávajúcu akútnu pooperačnú bolesť má 10 – 50 % pacientov po operáciách, u 2 – 20 % z nich sa vyvinie chronická bolesť. Alarmujúce je, že práve nesprávne liečená akútna pooperačná bolesť je toho hlavnou príčinou.

Téma **vplyv bolesti na spoločnosť** vyplynula z medzinárodného sympózia **Societal Impact of Pain (SIP)**, ktoré sa konalo v Bruseli 4. – 6. mája 2010. Zúčastnila som sa ho spolu s ďalšími 190 významnými odborníkmi z 28 krajín Európy.

Posledná analytická štúdia z roku 2008, ktorú iniciovala SZO (Svetová zdravotnícka organizácia) a Wellness Survey, zistila, že v piatich najväčších krajinách Európy – Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Španielsko a Veľká Británia trpí bolesťou 51,8 miliónov ľudí. Sociálny vplyv bolesti je veľmi významný, kombinuje v sebe intenzitu bolesti aj jej častosť, čo predstavuje približne 21,8 miliónov dní s bolesťou a 8,5 miliónov dní s veľmi silnou každodennou bolesťou. Bolesť postihuje až 9 % populácie piatich najväčších krajín Európy. Prítomnosť silnej každodennej bolesti má významný vplyv na absenciu z práce (viac ako 8 x vyšší ako u tých, ktorí bolesť nemajú) a je to tretia najčastejšia príčina PN. Pacienti so silnou a častou bolesťou sú zároveň skupinou, ktorá najčastejšie navštevuje lekárov (145,4 %), potrebuje urgentnú starostlivosť (194,1 %) alebo musí byť hospitalizovaná (262,1 %).

Ako povedal prezident EFIC, Prof. Giustino Varrassi: „Bolesť je jedna z najčastejších príčin, pre ktorú pacienti vyhľadávajú lekárov. Publikované štatistiky potvrdzujú, že pacienti s bolesťou nemajú adekvátne kontrolovanú bolesť aj preto, že existujúci zdravotnícky systém v Európe si neuvedomuje jej význam, ani sociálne dopady bolesti na spoločnosť (absencia v práci, neschopnosť, sociálne dávky, záťaž rodiny atď.). Pritom nejde len o priame náklady, ktoré zdravotnícky systém za bolesť platí, ale tiež o oveľa širšie sociálne náklady, ktoré majú ďaleko negatívnejší vplyv na ekonomiku spoločnosti.“ Je potrebné prediskutovať viacero okruhov: prevalencia a epidemiológia, vplyv bolesti na spoločnosť, ekonomický, zdravotnícky model bolesti a cenu bolesti. Zvlášť zaujímavý je „**Light House project**“, ktorý hovorí o tom, že je potrebné vymieňať si skúsenosti medzi krajinami, pozitívne výsledky naštartujú plodnú spoluprácu, čo je zvlášť významné z dlhodobého hľadiska, a tiež aby sa do diskusie zapojili politici.

Je evidentné, že vplyv bolesti na spoločnosť je enormný, neadekvátny a hlavne drahý, aj preto je potrebné niečo zásadné urobiť. Minimálne to znamená venovať zvýšenú pozornosť bolesti. Jedným z prvých krokov by mala byť podpora najviac zainteresovaných, ktorí to môžu riešiť – lekárom z algeziologických centier. **Liečba bolesti stojí spoločnosť menej ako neliečiť bolesť.** Téma SIP bude 3. – 4. mája 2011 znovu diskutovaná, tentoraz na pôde Európskeho parlamentu v Bruseli.

Viac informácií na stránkach: www.iasp-pain.org/GlobalYear/MSP, www.efic.org, www.pain.sk.

MUDr. Marta Kulichová, CSc.

Paliatívna medicína a liečba bolesti

Ročník 4, 2011, číslo 1, vychádza 3-krát ročne

Vychádza v spolupráci s:

- Slovenskou spoločnosťou pre štúdium a liečbu bolesti (www.pain.sk)
- Českou spoločnosťou paliatívnej medicíny (www.paliativnimedicina.cz).

Redakčná rada:

prof. MUDr. Katarína Adamicová, PhD.,
doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.,
doc. PhDr. Mgr. Patricia Dobříková, PhD.,
MUDr. Stanislav Fabuš,
MUDr. Darina Hasarová,
MUDr. Hedviga Jakubíková, PhD.
MUDr. Mária Jasenková,
MUDr. Ladislav Kabelka, Ph.D.,
MUDr. Peter Križan, CSc.,
MUDr. Kristína Križanová,
MUDr. Marta Kulichová, CSc.,
MUDr. Igor Martuliak, PhD.,
Mgr. Jiří Prokop, Ph.D.,
MUDr. Olga Sadovská,
MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D.,
Prof. Kjell Erik Strømskag, MD,
prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc.

Odborní editori:

MUDr. Kristína Križanová
MUDr. Marta Kulichová, CSc.

Editorka rubriky Zo zahraničnej tlače:

MUDr. Hedviga Jakubíková, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o.

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava, www.solen.eu
tel.: 02/5465 1381, fax: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Ing. Jana Repiská,
02/5413 1381, 0911 900 599, repiska@solen.sk

Šéfredaktor vydavateľstva:

Mgr. Roman Jazudek, jazudek@solen.sk

Grafická úprava a sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renata Kajanovičová, 02/54 65 06 47, kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2011:

Cena predplatného za 3 čísla na rok 2011 je 9 €. Časopis si môžete objednať na www.solen.sk, e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/5465 1384

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV3582/09

ISSN 1337-6896

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačný index: Paliat. med. liec. boles.

Vydavateľstvo SOLEN, s. r. o., SR má na základe zakúpenej licencie výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ČR.

Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s. r. o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.